

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL G. K. IR BALCIA INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. sausio 3 d. Nr. 242-5
Vilnius

Lietuvos bankas 2018 m. lapkričio 30 d. gavo G. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi su prašymu išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *Balcia Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. birželio 9 d. įvyko eismo įvykis, per kurį dėl kito automobilio valdytojo kaltės buvo apgadintas pareiškėjos automobilis „MITSUBISHI CARISMA“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Pareiškėja kreipėsi į eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę apdraudusį draudiką dėl draudimo išmokos, atlyginančios patirtus nuostolius.

2018 m. birželio 26 d. draudikas du kartus atliko transporto priemonės vidutinės rinkos vertės skaičiavimus: vienu atveju, įvertinęs 4 lyginamuosius objektus iš interneto skelbimų puslapio, nustatė, kad pareiškėjos automobilio rinkos vertė yra 800 Eur, o antruoju atveju nustatyta rinkos vertė siekė 910 Eur.

2018 m. liepos 12 d. pareiškėja kreipėsi į J. P. individualiąją įmonę (toliau – nepriklausomas ekspertas), kad ši atliktų pareiškėjos transporto priemonės vertinimą. 2018 m. liepos 18 d. turto vertintojas parengė Transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. 18-602 (toliau – Vertinimo ataskaita), joje nurodė, kad automobilio rinkos vertė „prieš sužalojimą“ buvo 1 220 Eur, atkuriamoji vertė (keičiant senas detales naujomis, originaliomis detalėmis, įvertinus nusidėvėjimą bei prekinės vertės netekimą) – 2 351 Eur, o „sužalotos“ transporto priemonės rinkos vertė – 319 Eur. Vertinimo ataskaita buvo pateikta draudikui.

2018 m. rugpjūčio 3 d. draudikas el. paštu informavo pareiškėją nesivadovausiąs Vertinimo ataskaita, nes rinkos vertė joje buvo apskaičiuota neįvertinus nepataisytų ar netinkamai pataisytų defektų korekcinės vertės.

2018 m. rugpjūčio 14 d. draudikas atliko transporto priemonės likutinės vertės skaičiavimus, juos pagrindžiančiame dokumente nurodė, kad transporto priemonės likutinė vertė yra 183 Eur, o skirtumas tarp vardinės (910 Eur) ir likutinės (183 Eur) verčių – 727 Eur.

2018 m. rugpjūčio 22 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie baigtą žalos administravimą ir nurodė apskaičiavęs 727 Eur draudimo išmoką. Draudikas taip pat teigė, kad pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita neatitinka teisės aktų reikalavimų, ir atkreipė pareiškėjos dėmesį į tai, kad jos transporto priemonės remontas yra netikslingas ir automobilis netenka teisės grįžti į viešą eismą.

Pareiškėja nesutiko su draudiko priimtu sprendimu ir pateikė jam 2018 m. rugsėjo 15 d. pretenziją. Joje nurodė, kad automobilis iki eismo įvykio buvo techniškai tvarkingas, ir teigė, kad automobilio vertė iki eismo įvykio buvo ne mažesnė nei 1 250 Eur. Pareiškėja prašė draudiko perskaičiuoti draudimo išmoką tam, kad ji galėtų įsigyti kitą panašių pagaminimo metų ir komplektacijos transporto priemonę.

2018 m. rugsėjo 24 d., atsakydamas į pareiškėjos pretenziją, draudikas nurodė apskaičiavęs 910 Eur automobilio rinkos vertę ir 183 Eur likutinę vertę. Draudikas teigė, kad

ekspertas, skaičiuodamas draudimo išmoką, pasirinko 4 lyginamuosius objektus (po 2 iš lietuviško ir vokiško interneto puslapių), lyginamieji objektai iš Vokietijos buvo pasirinkti, siekiant kompromiso, ir jie padidino automobilio rinkos vertę. Draudiko teigimu, jo atlikti skaičiavimai yra palankūs pareiškėjai, nes automobilio vertė nebuvo sumažinta ir dėl su eismo įvykiu nesusijusių pažeidimų.

Draudikas taip pat nurodė, kad automobilio būklė, remiantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 120 / 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos (toliau – Instrukcija) 14.4 papunkčiu, buvo įvertinta kaip vidutiniška. Anot draudiko, automobilis turi akivaizdžių kėbulo trūkumų (korozijos poveikis, kėbulo įlenkimas, remonto technologijų neatitinkanti dažų danga), turinčių įtakos automobilio rinkos vertei, tačiau šie defektai Vertinimo ataskaitoje nebuvo įvertinti. Be to, draudikas nurodė, kad automobilio techninių apžiūrų istorija patvirtina, jog automobilio techninė būklė nebuvo be trūkumų nuo pat pirmosios jo registracijos Lietuvoje 2010 metais. Tai, jo nuomone, patvirtina, kad automobilis nuolat buvo eksploatuojamas tiek su nedideliais, tiek su dideliais trūkumais, o draudiko eksperto pakoreguota automobilio rinkos vertė (910 Eur) yra maksimali ir nėra pagrindo jos didinti.

Pareiškėja nesutiko su draudiko sprendimu nesivadovauti nepriklausomo eksperto Vertinimo ataskaita ir kreipėsi į Lietuvos banką dėl ginčo su draudiku nagrinėjimo. Pareiškėja nurodė, kad automobilis iki eismo įvykio buvo techniškai tvarkingas, ir prašė Lietuvos banko rekomenduoti draudikui išmokėti 1 250 Eur draudimo išmoką.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjos reikalavimų pagrįstumo. Jame teigiama, kad, draudiko ekspertui įvertinus transporto priemonės pažeidimus, buvo konstatuota, kad transporto priemonę remontuoti netikslinga. Instrukcijos 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio, todėl draudikas nurodė apskaičiavęs 800 Eur automobilio rinkos vertę, tačiau, kaip teigiama, pareiškėja telefonu išreiškė nesutikimą su skaičiavimais, todėl, siekdamas abipusio susitarimo, draudikas nurodė rinkos vertę pakartotinai perskaičiavęs (910 Eur) ir nesumažinęs automobilio vertės dėl su eismo įvykiu nesusijusių pažeidimų.

Draudikas nurodė neturintis pagrindo vadovautis Vertinimo ataskaita, nes, nors nepriklausomas ekspertas Vertinimo ataskaitos priede Nr. 4 nurodė su eismo įvykiu nesusijusių apgadinimus, t. y. tai, kad automobilis buvo daužtas, iš dalies dažytas, yra deformuotas dešinės pusės galinis sparnas, yra korozijos pažeidimų, tačiau į šiuos apgadinimus, nustatydamas iki eismo įvykio buvusią transporto priemonės rinkos vertę, neatsižvelgė ir rinkos vertės nepakoregavo. Taip, draudiko nuomone, buvo neatsižvelgta į Instrukcijos 8 punktą, kuriame nurodyta, kad transporto priemonės rinkos vertė apskaičiuojama pagal vidutinę rinkos vertę, ją koreguojant, ir 31 punktą, kuriame nustatyta, kaip apskaičiuoti nepataisytų arba netinkamai pataisytų apgadinimų ir defektų korekcinę vertę. Taip pat teigiama, kad 2018 m. rugsėjo 15 d. pretenzijoje, kuri draudikui buvo pateikta 2018 m. rugsėjo 17 d., pareiškėja nurodė, kad transporto priemonės rinkos vertė yra 1 250 Eur, tačiau minėta suma, pasak draudiko, yra netgi didesnė nei pačios pareiškėjos pasitelkto nepriklausomo eksperto Vertinimo ataskaitoje nurodyta rinkos vertė.

Anot draudiko, vadovaujantis Lietuvos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 19 straipsnio 6 dalimi, kurioje įtvirtinta, kad atsakingas draudikas ar biuras moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos draudimo išmoką, pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu ir neturi būti tenkinamas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi,

ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus juos pagrindžiančius duomenis, konstatuotina, kad ginčas tarp šalių iš esmės kilo dėl nuostolių dydžio. Pareiškėja mano, kad draudikas nepagrįstai nesivadovavo nepriklausomo eksperto Vertinimo ataskaita ir, apskaičiavęs per mažą automobilio rinkos vertę iki eismo įvykio, išmokėjo draudimo išmoką, kurios nepakanka analogiškam automobiliui įsigyti.

Pažymėtina, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) ir kt.) nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri pagal 2 straipsnio 2 dalį apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad tarp šalių nėra ginčo, ar 2018 m. birželio 9 d. eismo įvykis laikytinas draudžiamuoju, ar ne, taip pat nėra ginčo dėl to, ar automobilio remontas po eismo įvykio buvo ekonomiškai tikslingas. Draudikas pripažino esantis atsakingas už eismo įvykio kaltininko padarytą žalą ir, atlikęs įvykio aplinkybių tyrimą bei nustatęs pareiškėjos žalą, išmokėjo pareiškėjai dėl turto sugadinimo patirtus nuostolius atlyginančią 727 Eur draudimo išmoką, atitinkančią draudiko apskaičiuotos transporto priemonės rinkos vertės (910 Eur) ir likutinės vertės (183 Eur) skirtumą. Vis dėlto pareiškėja su draudiko priimtu sprendimu nesutinka ir mano, kad draudikas turėjo vadovautis Vertinimo ataskaita, bei prašo rekomenduoti draudikui išmokėti 1 250 Eur draudimo išmoką.

Atsižvelgiant į nustatytas faktines ginčo aplinkybes, pažymėtina, kad Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, jog eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas. Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 procentams turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės. TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje

nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Taisyklių 14 punkto kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėja kreipimėsi nurodė prašanti rekomenduoti draudikui išmokėti 1 250 Eur draudimo išmoką, o minėtas reikalavimas iš esmės yra grindžiamas tik Vertinimo ataskaita. Tačiau pareiškėjos nurodyta reikalaujama suma yra didesnė už Vertinimo ataskaitoje nurodytą transporto priemonės rinkos vertę (1 220 Eur) ir yra daug didesnė už Vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės rinkos (1 220 Eur) ir likutinės (319 Eur) verčių skirtumą. Turto sunaikinimo atveju būtent turto rinkos vertės iki eismo įvykio ir likutinės vertės skirtumas atlyginamas išmokant draudimo išmoką (Taisyklių 14 punktas), o tai reiškia, kad, net jeigu būtų nustatyta, kad draudiko atlikti skaičiavimai yra neteisingi, didžiausia galima draudimo išmoka už automobiliui padarytą žalą, vadovaujantis Vertinimo ataskaita, galėtų siekti ne 1 250 Eur, o 901 Eur.

Vertinant pareiškėjos reikalavimo pagrįstumą, pažymėtina ir tai, kad, apskaičiuodamas draudimo išmoką, transporto priemonių civilinės atsakomybės draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnį už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*).

Kaip minėta, ginčo dėl to, ar turėtą remontuoti ekonomiškai tikslinga, ar ne, tarp šalių nėra. Tačiau yra kilęs ginčas dėl nuostolių dydžio, konkrečiai – dėl pareiškėjos automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio. Pažymėtina, kad kasacinis teismas yra konstatavęs, kad kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 178 straipsnis*) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018*). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame įtvirtinta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėja turi įrodyti, kad draudiko atlikti transporto priemonės rinkos vertės skaičiavimai yra nepagrįsti, o galutinė draudimo išmoka yra nepakankama tam, kad būtų atlyginti pareiškėjos realiai patirti nuostoliai. Draudikas, atvirksčiai, turi pagrįsti, kad jo atlikti skaičiavimai, kuriais jis vadovavosi priimdamas sprendimą dėl draudimo išmokos, yra teisingi, o nustatytas atlygintinos žalos dydis atitinka visiško nuostolių atlyginimo principą.

Kaip matyti iš bylos duomenų, pareiškėja mano, kad draudikas, apskaičiuodamas transporto priemonės rinkos vertę iki eismo įvykio, neteisingai parinko lyginamuosius objektus ir nustatė per mažą transporto priemonės rinkos vertę. Savo reikalavimui pagrįsti ji pateikė Vertinimo ataskaitą, tačiau draudikas nurodė nevertinsiantis transporto priemonei padarytų nuostolių pagal Vertinimo ataskaitos duomenis, nes, jo nuomone, nepriklausomas ekspertas neatsižvelgė į tai, kad automobilis turėjo apgaditimų dar iki eismo įvykio.

Vertinant, ar draudikas tinkamai apskaičiavo pareiškėjos nuostolių dydį, pirmiausia pažymėtina, kad teisės aktų nustatyta tvarka nenuginčyta turto vertinimo ataskaita yra tik vienas iš žalos dydį pagrindžiančių įrodymų, kuris neturi didesnės išankstinės įrodomosios reikšmės ir yra vertinamas kartu su kitais žalos dydį pagrindžiančiais dokumentais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Taigi vien tai, kad pareiškėjos iniciatyva nepriklausomas ekspertas parengė Vertinimo ataskaitą, savaime nesuponuoja, kad ja vadovaujantis nustatytas žalos dydis yra teisingas ir pagrįstas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad konkretūs faktiniai

duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Krištiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys yra prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015*).

Vertinimo ataskaitoje yra nurodyti vertinimo tikslai: rinkos, atkuriamosios ir apgadintos transporto priemonės rinkos verčių nustatymas. Nepriklausomas ekspertas nustatė, kad transporto priemonės rinkos vertė prieš apgadšinimą siekė 1 220 Eur, atkuriamoji (remonto) vertė būtų 2 351 Eur, o rinkos vertė po eismo įvykio – 319 Eur. Vertinimo ataskaitoje esančiame transporto priemonės apžiūros akte nurodyta, kad automobilio būklė iki eismo įvykio buvo vidutiniška, ir nurodyti nustatyti automobilio apgadšinimai iki eismo įvykio: „Buvusi daužta, dalinai dažyta. Deformuotas d. gal. sparnas. Yra korozijos pažeidimų.“ Transporto priemonės vidutinės rinkos vertės skaičiavimus pagrindžiančiuose Vertinimo ataskaitos dokumentuose nurodyta, kad automobilio rinkos vertė, dėl kurios ir yra kilęs ginčas, nustatyta palyginus 3 objektus (1 499 Eur – 1 550 Eur vertės). Kaip matyti iš pateiktų duomenų, įvertinus automobilio ridą ir techninę būklę (vidutiniška), taip pat padangų būklę, nustatyta, kad pareiškėjos automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio buvo 1 220 Eur. Kaip matyti iš Vertinimo ataskaitos priedų, lyginamuosius objektus nepriklausomas ekspertas pasirinko iš lietuviško interneto skelbimų portalo www.autoplius.lt, visi trys pasirinkti automobiliai, kaip matyti iš pateiktų skelbimų kopijų, buvo be defektų.

Nepaisant to, kad pasirinkti lyginamieji objektai buvo be defektų (taigi jų rinkos vertė yra didesnė nei analogiškų objektų su defektais), Vertinimo ataskaitoje nurodytas rinkos vertės apskaičiavimo formulės rodiklis V_A , kuris Vertinimo ataskaitoje apibrėžiamas kaip „korekcinė vertė, kuria įvertinami nepataisyti arba netinkamai pataisyti apgadšinimai ir defektai“ (analogiškas apibrėžimas įtvirtintas ir kelių transporto priemonių vertinimo procedūrą reglamentuojančios Instrukcijos 9 punkte, kuriame nustatyta rinkos vertės apskaičiavimo formulė), įvertintas 0 Eur. Atsižvelgiant į šią aplinkybę, kyla pagrįstų abejonų dėl nepriklausomo eksperto atliktų automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio skaičiavimų objektyvumo. Todėl Lietuvos bankas sutinka su draudiko argumentais, kad Vertinimo ataskaitoje iš esmės nėra įvertinti paties nepriklausomo eksperto nustatyti su eismo įvykiu nesusiję automobilio defektai ir dėl to netinkamai nustatyta automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio. Atsižvelgiant į tai, Vertinimo ataskaitoje pateikti rinkos vertės skaičiavimai vertintini kritiškai.

Draudikas, atsikirdamas į pareiškėjos kreipimosi motyvus, pateikė paties atliktus transporto priemonės rinkos vertės skaičiavimus. Iš pirmojo, atlikto 2018 m. birželio 26 d., matyti, kad draudikas pasirinko keturis lyginamuosius objektus: tris iš to paties interneto skelbimų portalo, kaip ir nepriklausomas ekspertas, ir vieną iš vokiško interneto skelbimų portalo www.mobile.de. Įvertinęs visų lyginamųjų objektų – analogiško modelio, kaip ir pareiškėjos, automobilių – pardavimo kainas, draudikas nustatė, kad automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio buvo 800 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad visuose lietuviškuose skelbimuose nurodyta lyginamųjų objektų būklė „be defektų“ (vokiško interneto skelbimų portalo skelbimo kopijoje tokios informacijos nėra), dviejose lietuviško interneto skelbimų portalo kopijose matosi ir nurodyta automobilių rida, viename skelbime siekianti 216 425 km, kitame – 362 241 km. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjos automobilis, kaip nustatyta, turėjo defektų dar iki eismo įvykio, o Vertinimo ataskaitoje užfiksuota jo faktinė rida – 343 127 km. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad jau atliekant pirmąjį skaičiavimą draudiko nustatyta pareiškėjos transporto priemonės rinkos vertė iki eismo įvykio faktiškai atitiko Lietuvos automobilių rinkoje vyraujančias analogiško modelio ir techninių parametrų automobilių kainas.

Vis dėlto, draudiko teigimu, pareiškėjai kilus abejonų dėl pirminio skaičiavimo, buvo atliktas pakartotinis skaičiavimas. Turimi duomenys patvirtina, kad antruoju atveju draudikas atliekant pirmąjį skaičiavimą naudotą mažiausios vertės lyginamąjį objektą pakeitė kitu – didesnės vertės, todėl draudiko nustatyta automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio buvo įvertinta

nebe 800 Eur, o 910 Eur, t. y. padidėjo pareiškėjos naudai. Būtent vadovaudamasis šia nustatyta rinkos verte, iš jos atėmęs apskaičiuotą 183 Eur likutinę vertę, draudikas priėmė sprendimą išmokėti pareiškėjai 727 Eur draudimo išmoką.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys patvirtina, kad pareiškėjos automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio nebuvo didesnė nei 910 Eur, nes akivaizdu, jog už tokią sumą galima nusipirkti analogiško modelio automobilį su mažesne rida, ir netgi be defektų. Pažymėtina ir tai, kad, nepaisydamas to, jog pareiškėjos automobilis buvo apgadintas dar iki eismo įvykio (Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad automobilis buvo daužtas, iš dalies dažytas, buvo įlinkęs dešinės pusės galinis sparnas, iki eismo įvykio automobilis turėjo korozijos požymių), draudikas, siekdamas kompromisinio sprendimo, nustatytos rinkos vertės nemažino, o tai taip pat leidžia teigti, kad nustatyta automobilio rinkos vertė nėra mažesnė, nei faktinė automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio.

Kaip minėta, Taisyklių 14 punkte įtvirtinta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Kaip nustatyta, draudiko nustatyta rinkos vertė yra pagrįsta, o Vertinimo ataskaitoje pateikti skaičiavimai nepaneigia jos teisingumo. Pažymėtina, kad antrojo rodiklio, reikalingo draudimo išmokai apskaičiuoti, t. y. draudiko nustatytos 183 Eur likutinės turto vertės, pareiškėja neginčija, be to, atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjos iniciatyva parengtoje Vertinimo ataskaitoje, kuria pareiškėja prašė vadovautis draudiko, yra dar didesnė ir siekia 319 Eur. Nepriklausomas ekspertas nustatė, kad sugadinto automobilio likučius faktiškai galima parduoti net ir už didesnę kainą, nei apskaičiavo draudikas, taigi konstatuotina, kad draudiko apskaičiuota likutinė vertė, atsižvelgiant į Taisyklių 14 punkte nustatytą draudimo išmokos apskaičiavimo būdą, netgi labiau atitinka pareiškėjos interesus, palyginti su likutine verte, nustatyta Vertinimo ataskaitoje. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad draudiko apskaičiuotos 910 Eur automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio ir 183 Eur likutinės vertės skirtumo pagrindu nustatyta 727 Eur draudimo išmoka yra pakankama siekiant visiškai atlyginti pareiškėjos nuostolius, atsiradusius dėl eismo įvykio kaltininko kaltės apgadinto pareiškėjos automobilio.

Papildomai pažymėtina, kad pareiškėja, grįsdama savo reikalavimą, pateikė kopijas dviejų skelbimų iš vokiško interneto skelbimų portalo www.mobile.de, kuriuose parduodami automobiliai įvertinti daug didesnėmis kainomis nei draudiko ar nepriklausomo eksperto pasirinkti lyginamieji objektai iš lietuviško interneto skelbimų portalo www.autoplius.lt, tačiau pažymėtina, kad minėti dokumentai, ypač atsižvelgiant į tai, jog pareiškėjos pateiktuose skelbimuose nurodyta daug mažesnė automobilių rida (galima daryti prielaidą, kad automobiliai, palyginti su pareiškėjos, yra žymiai mažiau eksploatuoti, geresnės būklės), nepaneigia draudiko atliktų rinkos vertės skaičiavimų teisingumo. Pareiškėjai kilo abejonių ir dėl to, kad draudikas, nustatydamas automobilio rinkos vertę, pasirinko lyginamuosius objektus iš vokiško interneto skelbimų portalo, tačiau bylos duomenys patvirtina, kad minėtų objektų kainos užsienyje faktiškai yra didesnės nei Lietuvoje, taigi, juos pasirinkęs, draudikas nustatė didesnę rinkos vertę, labiau atitinkančią būtent pareiškėjos, o ne draudiko interesus.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu ir todėl yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos G. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius